

Bureau van de Informatieur
De heer J. Wallage en
De heer U. Rosenthal
P/a Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

Den Haag, 14 juli 2010
Ons kenmerk: U 1385/2010/JF/bve

Geachte heer Wallage, heer Rosenthal,

In opdracht van Hare Majesteit de Koningin onderzoekt u de mogelijkheid van een spoedige totstandkoming van een kabinet van VVD, PvdA, D66 en GroenLinks.

Gezien de economische situatie én de verkiezingsprogramma's van de vier betrokken partijen, zullen hervormingen een grote rol spelen in dit informatieproces.

Vanuit haar expertise als kenniscentrum voor emancipatie, gezin en diversiteit pleit E-Quality ervoor om bij die hervormingen het begrip 'insluiting' te hanteren. Een begrip dat past bij de principes van de vier deelnemende partijen, die immers alle vier hechten aan gelijke rechten en kansen.

Niet alle burgers zijn op dit moment in gelijke mate 'ingesloten'. Er zijn groepen met achterstanden op de arbeidsmarkt, in het onderwijs, in besluitvormende functies, of in financieel opzicht. Hervormingen kunnen in dat opzicht een bedreiging zijn, omdat sommige soorten hervormingen de achterstanden zouden kunnen vergroten – maar hervormingen zijn juist ook een kans om meer gelijke kansen te creëren. Insluiting is daarom een belangrijke toetssteen voor eerlijke hervormingen.

Het gegeven dat *vrouwen en etnische minderheidsgroepen* op veel terreinen nog steeds een achtergestelde positie hebben, maakt dat het van groot belang is dat juist in de komende kabinetsperiode veel aandacht wordt besteed aan insluiting door middel van emancipatiebeleid.

E-Quality pleit dan ook voor expliciete aandacht voor emancipatiebeleid in het hoofdlijnenakkoord.

Naast expliciet emancipatiebeleid is het belangrijk dat insluiting en emancipatie niet vergeten worden bij 'algemene onderwerpen', zoals inkomensbeleid, integratiebeleid, of economische beleid. Het is daarom van belang dat bij het opstellen van het regeerakkoord men bewust is van het feit dat veel beleidskeuzes invloed hebben op emancipatie, insluiting, en uitsluiting. Emancipatie op de agenda zetten lukt in de praktijk alleen als er een krachtig bewindspersoon is met emancipatie in zijn/haar portefeuille die zijn/haar collega's hier op aanspreekt.

In het bijgevoegde overzicht vindt u specifieke beleidspunten op het gebied van: emancipatie, gezin en diversiteit, arbeid, zorg en inkomen, huiselijk geweld en eengerelateerd geweld en migratie.

E-Quality wenst u succes met uw informatie.

Met vriendelijke groet,

Drs. J.M. Ferrier,
Directeur E-Quality

Organisaties die deze beleidspunten ondersteunen:

- Aletta instituut voor vrouwengeschiedenis
- Art. 1, landelijke Vereniging ter voorkoming en bestrijding van discriminatie
- Dona Daria, centrum voor vrouwen en emancipatie
- Elan, expertisecentrum voor integratie, participatie en emancipatie
- FNV Vrouwenbond
- Importante, centrum voor emancipatie
- Limburgse Vrouwenraad
- Marokkaanse Vrouwen Vereniging Nederland
- NBvP, Vrouwen van Nu
- Nederlandse Vereniging van Vrouwen met een Hogere Opleiding
- Partoer CMO Fryslân
- Platform Zeeuwse Vrouwenraad
- SCALA, expertisecentrum voor emancipatie en participatie
- Variya, centrum voor maatschappelijke ontwikkeling

Emancipatiebeleid blijft nodig

Om te zorgen dat de emancipatie de komende kabinetsperiode vooruit komt, is beleid nodig dat specifieke maatregelen bevat om de positie van (groepen) vrouwen te verbeteren - maar ook beleid dat ervoor zorgt dat emancipatie niet vergeten wordt bij 'algemene' onderwerpen uit het toekomstige regeerakkoord, zoals inkomensbeleid, integratiebeleid, of economisch beleid.

Emancipatie en diversiteit:

- Emancipatie moet structureel op de agenda staan. Besteed in het regeerakkoord aandacht aan specifiek emancipatiebeleid. En betrek bij het regeerakkoord het feit dat veel beleidskeuzes invloed hebben op emancipatiemogelijkheden. Neem dus emancipatie-effecten mee bij algemene beleidsbeslissingen. Hiervoor zijn allerlei goede instrumenten beschikbaar. Bijvoorbeeld een Sneltoets op emancipatie-effecten, een uitgebreide Emancipatie Effect Rapportage en een Gender Budget Analyse (waarbij vooral wordt gekeken waar het geld dat de overheid uitgeeft eigenlijk terecht komt: profiteren vrouwen wel evenredig mee?).
- Emancipatie op de agenda lukt in de praktijk alleen als er een krachtig bewindspersoon is met emancipatie in zijn/haar portefeuille die haar/zijn collega's in het kabinet hierop aanspreekt. De bewindspersoon heeft als taak de onderwerpen/knelpunten zichtbaar te maken, te coördineren, een politieke en maatschappelijke discussie aan te wakkeren. De bewindspersoon werkt hierin samen met andere departementen en maatschappelijke organisaties.
- Voor de inbedding van emancipatie(projecten) is continuïteit in middelen en menskracht nodig. Kies daarom voor een goede emancipatie-ondersteuningsstructuur buiten de overheid, om te zorgen voor kennis en draagvlak.
- Stimuleer andere overheidsorganen om inclusief beleid te voeren voor een diverse doelgroep, zoals bij het programma 'diversiteit in het jeugdbeleid'.
- De overheid moet ook voor haarzelf als werkgever streefcijfers blijven stellen voor een divers personeelsbestand. Aantrekken, behouden en doorstroom stimuleren.

Arbeid en Zorg

- Besteed in het regeerakkoord extra aandacht aan de economische zelfstandigheid van vrouwen, om de stagnering van de afgelopen jaren te doorbreken. Zet hierbij ook in op het vergroten van het financiële bewustzijn en de financiële zelfredzaamheid van vrouwen.
- E-Quality pleit voor onverminderde aandacht voor gelijke behandeling en beloning voor mannen en vrouwen.
- Streef naar een evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen met diverse achtergronden in de landelijke en lokale politiek en besturen.

- ZZP'ers vallen op dit moment nog buiten de boot bij sociale zekerheid. Besteed daarom aandacht aan andere vormen van sociale zekerheid zodat ZZP'ers ook de mogelijkheid tot enige vorm van minder dure sociale zekerheid hebben.
- Investeer in niet-uitkeringgerechtigden (nuggers) en stimuleer de arbeidsparticipatie van deze groep.
- Besteed in het beleid over voortijdig schoolverlaters specifiek aandacht aan jonge vrouwen met een niet-westerse achtergrond en hun stap naar de arbeidsmarkt.
- Maak het combineren van arbeid en zorg mogelijk voor vrouwen en mannen. Zet hierbij in op verruiming van het vaderschapsverlof.
- Betrek in de discussie over de rol van vaders in de zorg en opvoeding ook de heersende bedrijfscultuur. Neem belemmeringen weg voor vaders die meer willen zorgen.
- Besteed in het regeerakkoord naast aandacht aan het tekort aan opvangplaatsen en de betaalbaarheid van de kinderopvang ook expliciet aandacht aan de kwaliteit van de kinderopvang.

Gezin

- Er bestaat een grote diversiteit aan leefvormen in Nederland, zoals eenoudergezinnen en samengestelde gezinnen. Houdt hier rekening mee bij het gezinsbeleid.
- Bestaande knelpunten voor gescheiden ouders, die na een scheiding gezamenlijk voor hun kinderen blijven zorgen moeten worden verminderd en/of weggenomen. Administratieve systemen zoals de GBA dienen meer in overeenstemming te worden gebracht met de feitelijke leefsituatie van veel gezinnen.
- E-Quality pleit voor meer ondersteuning aan opvoeders in het bespreekbaar maken van (on)gelijkwaardigheid tussen jongens en meisjes op verschillende leeftijden. Ontwikkel daarom integraal beleid op de thema's seksuele gezondheid, seksuele diversiteit, relationele vorming en mediawijsheid.

Huiselijk geweld en eerge relateerd geweld

- Neem in het regeerakkoord expliciet beleid op tegen huiselijk geweld en eerge relateerd geweld. Maak hierbij specifiek beleid ten aanzien van slachtoffers en ten aanzien van daders.
- Houd bij het beleid ter preventie van seksueel en huiselijk geweld rekening met het gender-specifieke karakter dat deze vorm van geweld veelal heeft. Breng het beleid in overeenstemming met de aanbevelingen van het CEDAW-comite (toezichthoudend comite van het VN-Vrouwenverdrag).

Migratie

- Stem het beleid af op de feitelijke brede diversiteit aan huwelijksmigranten (mannen en vrouwen, hoog en laag opgeleid, getrouwd met een autochtoon of met een migrant, etc.).
- De kwetsbare positie van huwelijksmigrantes kan het beste bestreden worden door hun feitelijke positie te versterken. Dat kan door middel van het leren van de taal, doorbreken van hun isolement, bewustmaking van hun rechten in Nederland, erkennen van buitenlandse opleiding en bieden van aanvullende opleidingsmogelijkheden en toeleiding naar de arbeidsmarkt. Maar ook hun verblijfsrechtelijke positie verdient aandacht. Een zelfstandig verblijfsrecht maakt vrouwen minder afhankelijk van hun man.

- Een inburgeringsdiploma is nog geen startkwalificatie op de arbeidsmarkt. Vergroot de mogelijkheden van migranten om verder te leren voor minimaal een startkwalificatie of meer. Dit versterkt hun positie op de arbeidsmarkt en stelt hen beter in staat hun kinderen te begeleiden bij hun schoolloopbaan.
- Houd rekening met de ambities en talenten van veel vrouwelijke inburgeraars. Plaats vrouwelijke inburgeraars (net als mannen) zoveel mogelijk in een inburgeringstraject dat is gericht op werk en opleiding, in plaats van een traject dat gericht is op een bestaan als huisvrouw en moeder.